

Ważne zmiany dotyczące kwestii pobytowych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Autor: Ewelina Kuszneruk Data publikacji: 16.03.2023

Weszła w życie ustawa z dnia 13.01.2023r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023r. poz. 185) link: <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/185>

Znowelizowane przepisy regulują m.in. następujące kwestie dotyczące zasad pobytu i zatrudniania cudzoziemców w Polsce:

1. Nowelizacja **uchyla z dniem 24 sierpnia 2023r.** niektóre przepisy tzw. "ustawy covidowej", tzn. **art. 15z–15z³, 15z⁶, 15zd, 15zzza i 15zzzb** dotyczące kwestii pobytowych cudzoziemców na terytorium RP. Przepisy uchylone przedłużały: legalny pobyt cudzoziemców w Polsce, ważność dokumentów pobytowych (np. wiza, karta pobytu) i tymczasowych zaświadczeń tożsamości cudzoziemca, termin na złożenie wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy oraz termin na opuszczenie terytorium Polski i termin dobrowolnego powrotu.

Zmiana ta dotyczy wszystkich cudzoziemców w Polsce, nie tylko obywateli Ukrainy. Do tego czasu cudzoziemiec powinien podjąć kroki, żeby przedłużyć legalność swojego pobytu w Polsce.

2. Ujednolicony został termin przedłużenia ważności podstaw legalnego pobytu oraz dokumentów pobytowych obywateli Ukrainy, który we wszystkich przypadkach kończy się dnia **24 sierpnia 2023r.** Dotyczy to: wiz krajowych, zezwoleń na pobyt czasowy, terminów na opuszczenie terytorium Polski oraz terminów dobrowolnego powrotu, ważności kart pobytu, polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca, dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany”, ruchu bezwizowego, wiz Schengen, wiz i dokumentów pobytowych wydanych przez inne kraje Strefy Schengen.

Należy podkreślić, że przedłużenie wspomnianych okresów ważności obowiązuje z mocą wsteczną od 1 stycznia 2023 r., co umożliwi zachowanie ciągłości uprawnień obywateli Ukrainy wynikających z przepisów podlegających zmianie.

3. Określony został nowy termin na złożenie wniosku w sprawie nadania nr PESEL UKR. Do tej pory jedynie osoby, których wjazd nie został zarejestrowany na granicy powinny były złożyć wniosek o nadanie nr PESEL UKR, przy czym był to termin 90 dniowy. Obecnie każdy obywatel Ukrainy, który nie ma nr PESEL UKR, a którego pobyt na terytorium Polski jest legalny ma obowiązek złożyć wniosek o nadanie numeru PESEL **w terminie 30 dni od dnia przybycia na terytorium Polski.**

4. Status UKR zgodnie z przepisami jest cofany jeżeli obywatel Ukrainy:

- wyjedzie z Polski na okres powyżej 30 dni,
 - nabył jeden z podanych tytułów pobytowych: pobyt stały, pobyt rezydenta długoterminowego, pobyt czasowy, status uchodźcy, ochrona uzupełniająca, pobyt tolerowany, pobyt humanitarny albo złożeniu przez ob. Ukrainy wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej status uchodźcy
 - korzysta z ochrony czasowej w innym państwie UE.
- Obywatele Ukrainy, którzy korzystają z ochrony czasowej na terenie innego niż Polska państwa członkowskiego UE, przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych na terytorium

Ukrainy, nie mogą korzystać z ochrony czasowej w Polsce i zostaną wyłączeni z uprawnienia pobytowego wynikającego z ustawy specjalnej. Osoba składająca wniosek o nadanie nr PESEL UKR będzie składać oświadczenie o tym, czy korzysta z ochrony w innym państwie UE.

Status UKR zostaje automatycznie anulowany w przypadku korzystania lub nabycia ochrony czasowej w innym państwie członkowskim.

5. Od 1 kwietnia 2023r. obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Polski uznaje się za legalny i posiadający PESEL ze statusem UKR, będą mieli możliwość złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, zezwolenia na pobyt i pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Blue Card) lub prowadzenia działalności gospodarczej. Wnioski będzie można składać w urzędach wojewódzkich właściwych ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy.
6. Wciąż obowiązują regulacje, dające obywatelom Ukrainy legalnie przebywającym w Polsce wolny dostęp do rynku pracy. Warunkiem jest zgłoszenie przez pracodawcę (w formie powiadomienia) faktu podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy, do PUP właściwego ze względu na swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania, poprzez system elektroniczny praca.gov.pl w ciągu 14 dni od dnia podjęcia przez niego pracy.

Obowiązek ten został rozszerzony o obywateli Ukrainy, którym zostało udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę z zastrzeżeniem wymogu powiadomienia z tym, że w przypadku obywatela Ukrainy, który rozpoczął pracę przed udzieleniem zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, bieg 14 dniowego terminu rozpoczyna się w dniu doręczenia decyzji o udzieleniu tego zezwolenia obywatelowi Ukrainy.

7. Na poziomie ustawowym usankcjonowany został elektroniczny dokument pobytowy. Obywatele Ukrainy, którzy przekroczyli granicę polsko-ukraińską po 24 lutego 2022 r. mogą otrzymać elektroniczny dokument pobytowy diia.pl, który wraz z ważnym dokumentem podróży (np. paszportem), uprawnia do przekraczania polskiej granicy oraz umożliwia swobodne przemieszczanie się w ramach strefy Schengen przez 90 dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu. Dokument diia.pl dostępny jest przez aplikację mobilną mObywatel, którą można zainstalować na telefonach komórkowych.

Więcej informacji o aplikacji mObywatel i dokumencie diia.pl na stronie: https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/diiapl---pierwsze-w-ue-w-pelni-cyfrowe-pozwolenie-na-pobyt?fbclid=IwAR29PHW3IJdoYNowyhvAOTzjB4g7lnAsT3G7YOrBU2wq_fclX8s8Kf1mUW4

Dodatkowe informacje dotyczące zmian w ww. ustawie na stronie Urzędu do Spraw Cudzoziemców <https://www.gov.pl/web/udsc/novelizacja-ustawy-o-pomocy-obywatelom-ukrainy-w-zwiazku-z-konfliktem-zbrojnym-na-terytorium-tego-panstwa>